

ADAMASIN HAUTAONKALO

JAANA TOLONEN

Adamasin hautaonkalo

Teksti 2017 © Jaana Tolonen
kansikuva 2019 © Veera Parviainen

Kolme lukinpoikasta leikkii keskenään. Muiden hämähäkkieläinten tapaan heillä on pyöreän vartalonsa ympärillä neljä paria jalkoja. Yksi lukkihämähäkki on kiinnittänyt isot siivet selkäänsä ja matkii lentävää hankisääskeä. Toinen lukinpoikanen leikkii terävänokkaista vertaimevää hyttystä ja inisee pelotellen hankisääsken korvaan. Säikähtäessään hankisääskeltä irtoaa yksi jalka.

Hankisääski huutaa: "Senkin kiusahyttynen, katso nyt mitä teit!"

Hyttynen ei huomaa tapahtunutta ja jatkaa inisten: "Ei kun olen piinahyttynen."

Irronnut raaja jää maahan kouristelemaan ja kiinnittää kolmannen poikasen mielenkiinnon. Hän käyttää tilaisuutta hyväkseen. Hän pelaa Monakonkreisi-nimistä ritaria miekkoineen ja surmaa urhoollisesti irronneen jalan.

Lapset pysähtyvät ihmettelemään irronnutta jalkaa. Mitä nyt kun se on kuollut? Mitä sille nyt pitäisi tehdä? Mitä kuoleman jälkeen tapahtuu? Mitä raajalle tehdään, kun se ei jatka enää leikkiä, eikä tässä tapauksessa kävele enää koskaan?

Isälukki kuulee, mikä hänen lastensa mieliä askarruttaa. Hän toteaa heidän olevan jo sen verran isoja, että hän voisi hyvinkin kertoa historiallisen tositarinan. Tarinan, jonka hänen isoisoäitinsä on hänelle kertonut.

Isä aloittaa kertomalla, että kaikki maailman eläimet kunnioittavat erästä legendaarista lukkiyhdyskunnan merkkihenkilöä. Seuraavat 1700-luvun tapahtumat sijoittuvat Sisilian Etna-tulivuoren rinteelle. Siellä asusteli ja toimitti hautausurakoitsijan virkaa kuuluisuus nimeltään Eliisapetti. Hän oli jättikokoinen kaksisiipinen keijulukki, oikea dinosauruslukki.

Hän oli ainoa elävä olento, joka pystyi asumaan tulivuorenrinteen jatkuvassa kuumuudessa. Hän suorastaan nautti laavan hehkusta ja sai voimaa salamoiden sähköisistä kipinöistä.

Koko elämänsä Eliisapetti työskenteli kuoleman ja surun keskellä. Hän oli monelle omaiselle tärkeä vainajan saattaja. Kunnioittaen hän vaali heidän muistoaan.

Vuoren rinteellä oli eläimille tarkoitettu valtava hautaonkalo nimeltään Adamas. Nimi tarkoittaa voittamatonta ja viittaa timantin suureen kovuuteen. Tämä tarkoin varjeltu eläinten timanttihautausmaa oli pyhä ja siellä ollessaan kaikki eläimet kunnioittivat toisiaan.

Onkaloverkosto oli laaja, ja sadat käytävät johdattelivat toisiin osastoihin. Seinät kimmelsivät erikokoisia ja erivärisiä jalokiviä; hiomattomia timantteja. Kukin kimmeltävä kivi oli vainajan elämänsä näköinen. Hautausurakoitsijana Eliisapetti oli korvaamaton, koska hän osasi taikoa vainajista juuri tällaisia timantteja.

Miten kaikki tapahtui? Omaiset kantoivat vainajan Etna-tulivuoren juurelle. Siitä Eliisapetti jatkoi vainajan kantamista ylemmäksi lähelle sulaa laavaa. Eliisapetti oli pitkinne jalkoineen kooltaan niin suuri, että hän jaksoi kantaa kevyesti kenet vain. Hän ei koskaan kertonut kenellekään mitä hän tulivuoren huipulla teki. Tarina kuitenkin kertoo, että salaman avulla vainaja puristettiin ja iskettiin timantiksi, niin kuin kuningas lyö miekallaan arvonimensaajan ritariksi.

Eliisapetti laski vainajan litteän kivipöydän päälle. Vain paljas taivas oli kattona. Etnalla salamoi usein. Ei tarvinnut olla edes ukkosilma tai sataa vettä, kun jo salamoi. Salama tunnetaan kirkaasta välähtävästä valojuovasta taivaalla ja kovasta jyrynästä. Myös talvisaikaan salamoi, tosin harvemmin, Eliisapetin mielestä salamat olivat silloin jokseenkin voimakkaampia.

Kaikkein harvinaisimpia olivat punaiset keijusalamat. Ne tuntuivat tulevan juuri silloin, kun erityisen sankarillisen elämäntyönsä tehnyt timantoiitiin. Keijusalaman isku oli kaunein ja mystisin. Silloin isketystä timantista syntyi iso, kiiltävä ja sileäreunainen.

Eliisapetti toi timantin takasin alas omaisten huomaan. Siinä vaiheessa se oli vielä tuhkan ja hiilen peittämänä musta. Omaiset puhdistivat pinnan ja sen alta paljastui aito jalokivi. Samalla he lausuivat timantointi- eli hautajaisvärssyn:

Vaikk puhdasta kultaa sydän ois
Se kuitenkin uupuu ja sammuu pois
Koskaan ei tiedä onko aikaa paljon vai vähän
Yhtäkkiä vain huomaa, se päättyikin tähän
Mutt ikuinen ja voittamaton on Adamas
timanttisen kestäväää lohtua se tuo
aina ja ikuisesti.

Omaiset opettivat nuoremmille sukupolville, että todellinen elämän ikuisuustimantti saavutetaan, jos vainajan nimeä ei lakata koskaan lausumasta.

Timantilla on suuri symbolinen merkitys. Sen ajatellaan kertovan ikuisesta tai kaiken kestävästä rakkaudesta. Näin on siis aina tehty säihkyvät timantit. Ikuisiksi muistoiksi rakkaista ystävistämme.

Mutta sitten tapahtui jotain ikävää. Etna-tulivuori alkoi täristä ja vavahdella rajusti, kunnes se lopulta purkautui.

Koko hautaonkalo tuhoutui ja kaikki timantit levisivät laavan mukana kauas merelle. Toiset kantautuivat sisämaahan ja hautautuivat syvälle maan uumeniin.

Kerrotaan että kaikissa maailman tulivuorissa on aina ollut samanlaisia hautaonkaloita. Ja jos ne hajoavat purkauksien takia, niin takuuvarmasti ne rakennetaan sinne uudelleen.

Etnan purkauksessa Eliisapetti menehtyi. Sukupolvelta toiselle on kulkenut tieto, että purkauksen aikana taivaalle ilmestyi kirkas pylväskeijusalama, joka synnytti Eliisapetistä maailman suurimman timantin. Se vierähti laavan, hiekan ja mudan mukana syvyyksiin eikä sitä vielä tänä päivänäkään ole löydetty. Kerrotaan sen olleen paljon suurempi kuin nykyään tunnettu Afrikan tähti.

Isälukki katselee haikeana ylös Etna-tulivuorelle muistellen ensimmäistä esi-isoäitiään. Hän lausuu: "Eliisapetti, Eliisapetti! Missä oletkin sinä maailman arvokkain timantti. Jälkeesi jäi Adamasin työ vaille jatkajaa."

Taka-alalla lukkilapset iloitsevat; nyt he voisivat leikkiä tämän tarinan mukaan leikkiä, jossa he juhlallisesti timantoisivat jalkaraajan.

Samalla he kertovat toivomuksia omasta timantistaan:

"Minä haluan olla kirkas timantti."

"Minä haluan olla vaaleansininen."

"Ja minä haluan olla vaaleanpunainen."